

چرا بازی فینال لیگ اروپا در سال ۲۰۱۹
بهترین شرح از وضعیت فعلی فوتبال در دنیا است؟

باکو و بازی حرص و طمع

Asker Hedegaard Boye

مترجم: رسول مجیدی

ظهور چندین کشور جدید اروپایی از جمله استونی، لتونی، لیتوانی، اوکراین، بلاروس و روسیه جمع شده بودند. دیوار برلین فروپاشیده بود و شوروی تبدیل شده بود به کشورهای نوظهور جدید. آن موقع یوفا ۴۷ عضو داشت و اعضا به دو گروه دلوپسان و امیدواران تقسیم شده بودند.

لنارت یوهانسون، رئیس یوفا می‌خواست لیگ قهرمانان اروپا که یک جام کوچک با حضور ۸ تیم بود را با جام یوفا ترکیب کند و یک مسابقات بزرگ که با حضور ۱۲۸ باشگاه برگزار می‌شد را جایگزین آن کند. مسابقاتی که در نهایت به ۴ گروه ۴ تیمی ختم می‌شد و بعد هم صدرنشینان این ۴ گروه مسابقات نیمه‌نهایی و فینال را برگزار می‌کردند.

تیم‌های فینالیست برای رسیدن به مسابقه نهایی باید ۱۴ مسابقه می‌دادند و این یعنی پول بیشتری از عواید روز بازی، قراردادهای اسپانسر و حق پخش تلویزیونی عایدشان می‌شد.

کشورهایی که لیگ‌های قدرتمندتری داشتند ممکن بود حتی تا ۴ نماینده در این لیگ داشته باشند و تیم‌های هموطن با یکدیگر هم‌گروه نمی‌شدند.

چند هفته بعد در ژنو، طرح یوهانسون برای آینده یوفا توسط اعضای کمیته اجرایی به اتفاق آرا رد شد. اصلی‌ترین مخالف طرح شاید آنتونیو ماتارزه، نایب رئیس ایتالیایی یوفا بود که می‌گفت نمی‌خواهد اهمیت رقابت‌های اروپایی پایین بیاید.

در همان سال جامعه اقتصادی اروپا تبدیل به اتحادیه اروپا شد اما نقشه فوتبال اروپا همچنان مثل قبل باقی ماند و ترکیب تیم‌های باشگاهی فوتبال در اروپا متشکل از بازیکنان داخلی بود با محدود فوتبالیست خارجی.

از همین رو استدلال ماتارزه این بود که مفهوم کشور-ملت همچنان باید نقطه شروع برای هر تغییری باشد.

ربع قرن بعد از طرح (و شاید پیش‌بینی) یوهانسون حالا همه چیز تغییر کره است و چیزی که او گفت بر فوتبال اروپا غالب شده. در سال ۲۰۱۹ فیفا برگزاری مسابقات جدیدی با عنوان جام جهانی باشگاه‌ها را به تصویب رساند که قرار است از سال ۲۰۲۱ با حضور ۲۴ تیم برگزار شود. یک سوم از این تیم‌ها از قاره اروپا خواهند بود و جالب اینکه هم یوفا و هم باشگاه‌های بزرگ اروپایی با این طرح مخالفت کردند. اما باید دید کدام باشگاه می‌تواند در مقابل پیشنهاد ۳۰ میلیون یورویی فیفا تنها برای حضور در مسابقات مقاومت کند.

تحولات فوتبال در دو سطح رخ داده است؛ هم قدرت تغییر کرده است و هم نوع نگاه ما به مسائل.

پس از سخنرانی یوهانسون، فدراسیون‌های ملی تسلط خود را از دست دادند چرا که قدرت از فدراسیون‌ها به باشگاه‌ها سپرده شد. اکنون چند باشگاه بزرگ برنامه‌های جهانی خودشان را اعلام کرده‌اند و لیگ قهرمانان هم مترادف شده با بالاترین سطح فوتبال دنیا. بزرگترین باشگاه‌ها دیگر منحصر به استعدادهای داخل آن کشور نیستند و از هر جایی در دنیا می‌توانند

برگزاری مسابقه فقط یک پرواز مستقیم بین دو کشور وجود داشت. حتی آنهایی که بالغ بر ۱۰۰۰ پوند خرج سفرشان کرده بودند در فرودگاه فرانکفورت و استانبول ساعت‌ها معطل شدند. برخی از هواداران یک مسیر ۴۵ ساعته را انتخاب کردند که در دوبلین و ریگا توقف داشت و بعضی از هواداران چلسی به تفلیس پرواز کردند تا در آنجا خود را برای یک مسیر ۱۰ ساعته زمینی و نشستن در مینی‌بوس‌های کرایه‌ای آماده کنند. کمتر کسی بود که دوست داشت مسیر کاملاً زمینی ۶۰ ساعته بین لندن و باکو را انتخاب کند و جالب اینجاست که یوفا از قبل تمامی این مشکلات را پیش‌بینی کرده بود و هنگام توضیح شرایط کاندیداتوری شهر باکو گفته بود انتقادی که به این نامزدی وارد می‌داند، زمان سفر است. اما علی‌رغم همه نگرانی‌ها شهرهای استانبول و سوپا کنار زده شدند تا باکو میزبان فینال لیگ اروپا در سال ۲۰۱۹ باشد.

در بهترین حالت، فضای حاکم بر ورزشگاه باکو «نیمه‌گرم» بود. فاصله بین جایگاه‌ها تا زمین زیاد بود و حتی شعار بریتانیایی‌های پر جنب و جوش و عربده‌کش هم نمی‌توانست سکوت ورزشگاه را به طور کامل بشکند. جایگاه‌های اصلی ورزشگاه اختصاص داشت به آنهایی که

ژان پل سارتر، فیلسوف فرانسوی در سال ۱۹۶۰ میلادی در کتابش گروهی از افراد را توصیف می‌کرد که در ایستگاه اتوبوس منتظر ایستاده‌اند. آنها درست در کنار همدیگر ایستاده‌اند بدون اینکه همدیگر را نگاه کنند. هیچ‌کس در مورد فکری که در کله دیگران است علاقه‌ای ندارد. شاید آنها دارند به بچه‌شان فکری می‌کنند یا صبحانه. یا اینکه شاید به اتوبوسی که قرار است آنها را سر کار ببرد. آنها شکل یک گروه را دارند ولی متحد نیستند

لباس محلی پوشیده بودند تا تاثر سیاسی علی‌اف تکمیل شود و ستاره‌های بین‌المللی مثل داوید لوویز، انگولو کانتته، ادن هازارد، مسوت اوزیل و پیرامریک اوبامیانگ هم ناخواسته داشتند به این دیکتاتور مشروعیتم می‌بخشیدند. در حالی که از کشورهای مختلف (برزیل، بلژیک، آلمان و حتی گابون) بازیکن در زمین وجود داشت و به صورت غیرمستقیم در تبلیغات دولت آذربایجان شرکت می‌کرد، یک بازیکن به طور قابل توجهی از یاد رفته بود: «هنریک مخیتاریان»، هافبک ارمنی آرسنال. روابط دیپلماتیک شکست خورده بین آذربایجان و ارمنستان که ناشی از درگیری‌های نظامی در منطقه مرزی قره‌باغ است، مدت‌هاست اخذ ویزا برای شهروندان دو کشور همسایه را دشوار کرده و با اینکه به مخیتاریان اطمینان داده شده بود که مشکلی برای ویزایش به وجود نمی‌آید اما او به دلیل ترس از امنیت خود تصمیم به ماندن در لندن گرفت. برگردیم به عقب: سال ۱۹۹۳. مدیران یوفا در لیسبون برای گفت‌وگو در مورد تغییر احتمالی ساختار یوفا بخاطر

پیروزی ۴ بر یک چلسی مقابل آرسنال در فینال لیگ اروپای ۲۰۱۹ در نگاه اول یک بازی معمولی فوتبال بود مثل سایر مسابقات. اما به نوعی وضعیت فعلی فوتبال را به خوبی شرح می‌داد. وضعیتی که باشگاه‌های بین‌المللی بیشترین قدرت را در آن دارند. یک مخلوط تند و زنده از جبرگرایی اقتصادی، جهانی‌سازی دستوری و عادی نشان دادن یک جای غیرعادی.

برای ربع قرن، لندن موتور محرکه تغییر فوتبال از ورزشی محلی به تجارتی جهانی بود. انگلستان جایی بود که فوتبال تبدیل شد به یک سرگرمی تلویزیونی در بهترین ساعت پخش. جایی بود که پول‌های عظیمی از کیف پول هواداران به جیب بازیکنان سرازیر می‌شد.

بعد از آن کشورهای زیادی سعی کردند از انگلیس الگوبرداری کنند اما هنوز هیچ‌کس نمی‌تواند قدرت اقتصادی باشگاه‌های انگلیس را زیر سؤال ببرد.

بنابراین این تصادفی نبود که چلسی و آرسنال در فینال لیگ اروپا در باکو به مصاف هم بروند. هر دو باشگاه خود را برای مسابقات درجه دو اروپا (نسبت به لیگ قهرمانان) بزرگتر می‌دانستند ولی این بار در رقابت شدید در مسابقات داخلی با منچستر سیتی، لیورپول، تاتنهام و منچستر یونایتد تصمیم گرفتند در لیگ اروپا بخت خویش را بیازمایند.

چلسی و آرسنال نه بخاطر اینکه تشنه پیروزی بودند، بلکه بخاطر اینکه بسیار بزرگتر از این بودند که شکست بخورند، به بازی فینال رسیدند.

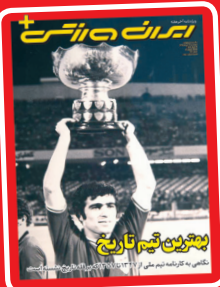
اما چرا باکو؟ زیرا الهام علی‌اف، رئیس جمهور مستبد آذربایجان آرزو داشت تا رژیم ستمگر خودش را با فوتبال نیک جلوه دهد و چون یوفا مایل به همکاری با او بود؛ با اینکه دیده‌بان حقوق بشر و گزارشگران بدون مرز، گزارش‌های ناخوشایندی از اوضاع این کشور مخابره می‌کردند. یک روایت کاملاً آشنا که بارها و بارها توسط حاکمان و فدراسیون‌های ورزشی دیگر تکرار شده.

گاز، منابع معدنی و نفت آذربایجان مورد توجه مدیران فوتبال اروپاست. در روند ساخت ورزشگاه المپیک باکو در سال ۲۰۱۱، علی‌اف، سپ بلاتر، رئیس فیفا و میشل پلاتینی، رئیس یوفا همکاری خوبی باهم داشتند.

از آن زمان این ورزشگاه که مجهز به صدها سالن -که بعضی از آنها واقعاً مجلل هستند و برای افراد خیلی خاصی طراحی شده‌اند است، میزبان مراسم افتتاحیه بازی‌های اروپایی ۲۰۱۵، میزبان بازی‌های تیم قره‌باغ در لیگ قهرمانان ۲۰۱۵ و همچنین میزبان بازی‌های مقدماتی یورو و جام جهانی بوده و جدای میزبانی از فینال لیگ اروپا ۲۰۱۹، قرار است ۴ بازی از مسابقات یورو ۲۰۲۰ (که به دلیل شیوع ویروس کرونا یک‌سال به تعویق افتاد) را هم میزبانی کند.

وقتی که آقای دیکتاتور و بزرگان فوتبال جام‌های‌شان را به هم می‌زدند، تمام مسائل اجتماعی، سیاسی و زیست محیطی در پس زمینه محو شد.

چلسی و آرسنال برای مسابقه فینال فقط ۱۲ هزار بلیت (یک ششم ظرفیت ورزشگاه) در اختیار داشتند اما بازهم نتوانستند به طور کامل آنها را به فروش برسانند. فاصله بین لندن و باکو ۴۰۰ کیلومتر است و در روز

ویژه‌نامه
آخر هفته

صاحب امتیاز:

خبرگزاری جمهوری اسلامی

مدیرعامل موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران:

مهدی شفيعی

مدیر مسئول: علی عالی

دستیاران سردبیر:

آرمن ساروخانیان، رسول مجیدی، مجتبی رفیعی

سرویس فوتبال ایران:

ابراهیم افشار، فرشاد کاس‌نژاد، ناصر قراگزلو،

وصال روحانی، حمید رضا عرب، سعید آقایی،

جعفر برزگر، امیر اسدی، محمد قراگزلو، هومن

جعفری، اکبر منتشلو، سمیرا شیرمردی، بهناز

میرمطهریان، مهدیه دریابیگی، حسین قهار،

سامان موحدی، سام ستارزاده، نوید صراف،

سالار علیخواه، مجتبی صدوقی، پویا جاویدان،

احسان محمدی، علی مغانی

سرویس ورزش جهان:

اشکان نعمت‌پور، یاسر احمدی، سیدعلی بلندنظر،

حمید کشاورز

سرویس ورزش ایران:

آزاده پیراکوه، محسن وظیفه، رضا عباسپور،

محسن آجرلو، ناصر انصافی مقدم،

شکوفه موسوی، وحید جعفری

صفحه آرایی: فرشید بهاری، محسن ذاکری

حامد حسینی، علی عباسی، نسرين کاظمی

عکس: نعیم احمدی

طرح جلد: شهاب جعفرنژاد

ویراستاران: مسعود قراگزلو، علیرضا عبدالوند،

مهرداد افشار، فرشته معتمدی، معصومه

مهدوی روشن، لیلا امیری، سیده زهرا آرامی

روابط عمومی: سمیه مهدی‌پور

سپاس ویژه از

بهمن فروتن، مجید جلالی، جلال چراغپور،

شهاب پاک‌نگر، رضا درویش

لیتوگرافی: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

چاپ: ایراتیان

آدرس: تهران، خیابان خرمشهر، پلاک ۲۰۸

تلفن: ۴-۸۸۵۰۴۱۱۳ نمابر: ۸۴۷۱۱۱۷۳

امور مشترکین: ۹-۲۲۲۲۴۳۸

سازمان آگهی: ۷۰۶۱۷۸۵۵